

महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९

प्रस्तावना : कडा एवम नसर्ने प्रकृतिका रोग लागि उपचारमा आर्थिक समस्या भैलिरहेका र लक्षित समुहभित्रका अन्य रोगका विरामी नागरिकहरूको स्वास्थ्य उपचारमा गाँउपालिकाको तर्फबाट केही रकम सहयोग गर्ने उद्देश्यले स्थापित नागरिक उपचार सहायता कोषमा स्वास्थ्य बीमा, एम्बुलेन्स, लगायतका अन्य आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक र उपचारात्मक गतिविधिहरूलाई समेट्दै उक्त कोषको व्यवस्थित र पारदर्शी तवरले परिचालन गरी स्थानीय सरकारको प्रत्यक्ष उपस्थितिको बोध आम महोत्तरीबासीलाई दिलाउन,

परिच्छेद १

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यो ऐनको नाम महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ रहेको छ ।

(२) यो ऐन महोत्तरी राजपत्रमा प्रकाशित भए पश्चात गाँउपालिका क्षेत्रभर लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा र व्याख्या : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

- (क) ऐन भन्नाले महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ लाई सम्झनुपर्छ ।
- (ख) कार्यपालिका भन्नाले महोत्तरी गाँउ कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।
- (ग) कार्यालय भन्नाले महोत्तरी गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय, महोत्तरीलाई सम्झनुपर्छ ।
- (घ) कोष भन्नाले गाँउपालिकाको विविध खर्च खातामा रहने गरी यस ऐन बमोजिम स्थापित नागरिक उपचार सहायता कोषलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ङ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत भन्नाले गाँउपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको कुनै अधिकृतस्तरको कर्मचारी समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (च) कडा एवम नसर्ने प्रकृतिका रोगका विरामी भन्नाले देहायमा उल्लिखित कुनै रोग लागेको भनी स्वीकृत चिकित्सक वा स्वास्थ्य संस्थाबाट पहिचान भई सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्षले सिफारिस गरेको महोत्तरी गाँउपालिकाबासीलाई सम्झनुपर्छ ।

(अ) मृगौला प्रत्यारोपण गरेको वा गर्नुपर्ने वा डायलाइसिसका विरामी, वा

(आ) क्यान्सरका विरामी, वा

(इ) मुटुको सर्जरी गर्नुपर्ने विरामी, वा

(ई) प्यारालाईसिसको विरामी, वा

(उ) सिक्कलसेल एनिमिय,

(ऊ) दुर्घटना भएको, हाथ खुट्टा भाँचि स्टिल लागेका र पथरीको अपरेश ।

- (छ) लक्षित समुह भन्नाले गाँउपालिका क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने अत्यन्तै कमजोर आर्थिक अवस्था भएका आदिवासी जनजाति, मधेशी, दलित, अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति, एकल महिला, प्राकृतिक एवम गैर प्राकृतिक प्रकोपमा परेका व्यक्ति, सडक दुर्घटनामा परेका व्यक्ति तथा अन्य समुदायका कडा एवम नसर्ने प्रकृतिका रोग लागेका वा अन्य रोगका विरामीलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ज) अन्य रोगका विरामी भन्नाले यस ऐनमा व्यवस्था भएको कडा एवम नसर्ने प्रकृतिका रोगका विरामी बाहेक अन्य रोगका विरामीलाई सम्झनुपर्छ ।
- (झ) वडा भन्नाले महोत्तरी गाँउपालिका क्षेत्रभित्रको कुनैपनि वडालाई सम्झनुपर्छ ।
- (ञ) सभा भन्नाले महोत्तरी गाँउपालिकाको गाँउ सभालाई सम्झनुपर्छ ।
- (ट) समिति भन्नाले यस ऐनको दफा ४ बमोजिमको समितिलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ठ) सहायता भन्नाले यस ऐनले व्यवस्था गरेको रोगका विरामीलाई कोषबाट उपलब्ध गराइने उपचार सहायताको रकमलाई सम्झनुपर्छ र, सो शब्दले लक्षित समुहभित्रका विरामीलाई अन्यत्र स्वास्थ्य संस्थामा गई उपचार गराउनका लागि उपलब्ध गराइने यातायात खर्च बापतको रकम समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ड) स्वास्थ्य संस्था भन्नाले महोत्तरी जिल्ला अस्पताल वा सो भन्दा माथिल्लो स्तरको अन्य कुनैपनि स्वास्थ्य संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद २

सहायता प्राप्तिको आवेदन, त्यसको छानवीन र सिफारिस सम्बन्धी व्यवस्था

- ३. सहायता प्राप्तिको आवेदन वडामा गर्नुपर्ने :** (१) यो ऐन बमोजिमको सहायता पाउन चाहने व्यक्तिले अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा वडामा आवेदन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) वडाले उपदफा (१) बमोजिम परेको आवेदन उपर छानवीन गरी सहायता पाउनका लागि योग्य देखिएका व्यक्तिको अभिलेख अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरि राख्नु पर्नेछ ।
- (३) वडाले सहायता पाउन योग्य देखिएका व्यक्तिलाई सहायता उपलब्ध गराई दिने सिफारिस पत्र अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा जारी गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद ३

नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन समिति सम्बन्धी व्यवस्था

- ४. समितिको गठन :** (१) कोषको परिचालनलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन तथा विरामीलाई कोषबाट तत्काल सहायता प्रदान गर्ने व्यवस्था समेत लाउन गाँउपालिकामा देहाय बमोजिमको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन समिति रहनेछ :

(क) गाँउपालिकाका अध्यक्ष

संयोजक

(ख)	गाँउपालिकाका उपाध्यक्ष	सदस्य
(ग)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
(घ)	कार्यपालिकाको सामाजिक विकास समितिका संयोजक	सदस्य
(ङ)	कार्यालयको आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
(च)	कार्यालयको स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख	सदस्य सचिव

५. समितिको बैठक र निर्णय : (१) समितिको बैठक गाँउपालिकाका अध्यक्षले तोकेको मिति र समयमा कार्यालयमा बस्नेछ ।

- (२) समितिको बैठक बस्नुभन्दा कम्तीमा चौविस घण्टा अगावै समितिका सदस्य सचिवले बैठकमा छलफल हुने विषयहरुको सूची सहितको सुचना सबै सदस्यहरुलाई दिनु पर्नेछ ।
- (३) गाँउपालिकाका अध्यक्षले समितिको बैठकमा बढीमा दुई जनासम्म सम्बन्धित क्षेत्रका अन्य पदाधिकारीलाई आमन्त्रित सदस्यको रूपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (४) समितिको बैठकमाम समितिमा तत्काल कायम रहेका सदस्य संख्याको एकाउन्न प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (५) समितिको बैठकको निर्णय सर्वसम्मतिबाट हुन नसकेमा समितिमा तत्काल कायम रहेको सदस्य संख्याको बहुमत सदस्यबाट गरेको निर्णय समितिको निर्णय हुनेछ ।
- (६) समितिको बैठक भत्ता कार्यसंचालन निर्देशिका अनुसारको सुविधा हुने छ ।

६. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) कोषलाई दीर्घकालिन तथा प्रभावकारी बनाउनका लागि कार्यपालिकालाई राय परामर्श उपलब्ध गराउने,
- (ख) वडाको सिफारिस सहित सहायता लिन आउने विरामीलाई कोषबाट तत्काल सहायता उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने,
- (ग) कोषबाट उपचार सहायता पाउने विरामीहरुको नामावली प्रत्येक चौमासिकमा सार्वजनिक गर्ने,
- (घ) सभा वा कार्यपालिकाले निर्धारण गरेको पद्धति, संख्या र सीमाभित्र रही स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम संचालन गर्ने र उक्त कार्यक्रमको प्रभावकारिता मुल्यांकन गरी कार्यपालिकामा पेश गर्ने,
- (ङ) एम्बुलेन्स तथा शववाहन सेवा, ल्याब तथा रेडियोलोजी लगायत स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित अन्य सेवा संचालन गर्न तथा कार्यपालिकाको निर्णयबाट विनियोजित रकमबाट सम्बन्धित निकायमा रकम निकास गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउने,

- (च) गाँउपालिका क्षेत्रभित्रको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको क्षमता विस्तार गरी थप व्यवस्थित बनाउन कोषमा उपलब्ध रकम परिचालन गर्ने,
- (छ) गाँउपालिका क्षेत्रभित्र महामारी तथा संक्रामक रोग फैलिन नदिनका लागि तत्काल चालुपर्ने प्रवर्द्धनात्मक, निरोधात्मक तथा उपचारात्मक व्यवस्था मिलाउन कोषको रकम परिचालन गर्ने,
- (ज) सभा तथा कार्यपालिकाले तोकेको कोषसँग सम्बन्धित अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद ४

कोष, कोषबाट व्योहोरिने खर्चको सीमा र लेखापरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

७. नागरिक उपचार सहायता कोष : (१) यस ऐनमा उल्लेख भएको रोग लागेको विरामीको स्वास्थ्य उपचारमा तत्काल सहयोग गर्न एवम ऐनले परिलक्षित गरेको क्षेत्रमा मात्र खर्च गर्नका लागि गाँउपालिकामा एउटा छुट्टै नागरिक उपचार सहायता कोष रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन :

- (क) सभा तथा कार्यपालिको निर्णयबाट कोषमा विनियोजित रकम,
- (ख) दातृ निकाय तथा व्यक्तिबाट स्वेच्छिकरूपमा कोषमा उपलब्ध गराइने रकम,
- (ग) गाँउपालिका क्षेत्रभित्रको आधारभूत स्वास्थ्यलाई सम्बोधन गर्न सभाले स्वीकृत गरेको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कोषको क्षेत्राधिकार पर्ने स्वास्थ्य बिमा, एम्बुलेन्स, ल्याब, रेडियोलोजी, औषधिजन्य सामग्री लगायतमा विनियोजित रकम र,
- (घ) कोषको रकम परिचालन गरी आर्जित रकम ।

८. कोषबाट विरामीलाई उपलब्ध गराइने उपचार सहायता रकमको सीमा र वितरण प्रकृता : (१) कोषबाट विरामीलाई एक आर्थिक वर्षभरिमा देहाय बमोजिमको सीमाभित्र रही उपचार सहायताको रकम उपलब्ध गराउन सकिनेछ :

- (क) नसर्ने तथा कडा रोगका विरामीका हकमा-
 - (अ) मृगौला प्रत्यारोपण गर्नुपर्ने व्यक्तिलाई बढीमा तीस हजार रुपैयासम्म,
 - (आ) मृगौलाको डायलाइसिस गरी रहेका व्यक्तिलाई बढीमा तीस हजार रुपैयासम्म,
 - (इ) क्यान्सर लागेका व्यक्तिलाई बढीमा तीस हजार रुपैयासम्म,
 - (ई) मुटुको सर्जरी गर्नुपर्ने व्यक्तिलाई बढीमा तीस हजार रुपैयासम्म,
 - (उ) शल्यक्रिया बाहेक मुटु रोगको अन्य विरामी व्यक्तिलाई बढीमा दश हजार रुपैयासम्म
 - (ऊ) प्यारालाइसिस भई परनिर्भर भएका व्यक्तिलाई बढीमा पच्चीस हजार रुपैयासम्म,

- (ए) सिक्कल सेल एनिमिया भएका व्यक्तिलाई बढीमा पच्चीस हजार रुपैयासम्म,
- (ऐ) दुर्घटनामा परि, हाथ खुट्टा भाचिएको स्टिल लगाएको व्यक्तिलाई बढीमा पन्द्र हजार रुपैयासम्म,
- (ओ) पथरीको अपरेशन गराएका व्यक्तिका लागि बढीमा दश हजार रुपैयासम्म ।
- (ख) अन्य रोगका विरामीलाई बढीमा पाँच हजार रुपैयासम्म ।
- (२) उपदफा (१) मा उल्लिखित सीमाभन्दा बढी रकमको उपचार सहायता कुनै विरामीलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने भएमा समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाको निर्णयबाट मात्र हुनेछ ।
- (३) उपदफा (१) को खण्ड (क) वा (ख) ले निर्देशन गरेको सीमाभित्रको औषधि उपचार सहायताको रकम विरामीलाई तत्काल उपलब्ध गराउन समितिको सिफारिसमा कार्यालयले स्वास्थ्य शाखाको कर्मचारीलाई पेशकी उपलब्ध गराउनेछ ।
- (४) स्वास्थ्य शाखाको कर्मचारीले अनुसूची ४ बमोजिमको प्रमाणित निर्णय अभिलेखका आधारमा तत्काल उपचार सहायताको रकम सम्बन्धित विरामीलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

९. कोषको खाता संचालन : यस ऐन बमोजिम स्थापना भएको कोषको खाता संचालन स्थानीय सरकार संचालन ऐनले गरेको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

१०. कोषको लेखापरीक्षण : यस ऐन बमोजिम स्थापना भएको कोषको आय र व्ययको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ५

विविध

११. वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने : (१) समितिले आफ्नो काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) कार्यपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम पेश हुन आएको प्रतिवेदन एक महिनाभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

१२. अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) समितिले यस ऐनको सीमाभित्र रही विरामीलाई कोषबाट तत्काल उपचार सहायताको रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गर्न गाँउपालिकाका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्नु पर्नेछ ।

(२) समितिले उपदफा (१) मा उल्लिखित व्यवस्था बाहेक यस ऐनमा व्यवस्था भएको अन्य कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार गाँउपालिकाका अध्यक्ष वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐन बमोजिम तथा अन्य विषयको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१४. नियम वा मापदण्ड वा कार्यविधि वा निर्देशिका बनाउन सक्ने : यस ऐनको कार्यान्वयका लागि समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले आवश्यक नियम वा मापदण्ड वा कार्यविधि वा निर्देशिका बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

१५. यस ऐन बमोजिम भएको मानिने : यो ऐन लागू हुनु पूर्व गाँउपालिका क्षेत्रभित्रका विरामी नागरिकलाई उपलब्ध गराइएको आर्थिक सहायताको रकम एक पटकका लागि यस ऐन बमोजिम नै वितरण भएको मानिनेछ ।

१६. खारेजी र बचाऊ : (१) कार्यपालिकाबाट यस अधि जारी भएका आर्थिक सहायता, बीमा तथा उपचार रकम वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशिका एवम सम्पूर्ण निर्णयहरु खारेज गरिएको छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची १

(ऐनको दफा ३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित सहायता प्राप्तको लागि वडा मा दिने आवेदनको ढाँचा)

मिति : २० । ।

श्री वडा अध्यक्ष ज्यू,

..... नं. वडा कार्यालय, महोत्तरी गाँउपालिका, महोत्तरी ।

विषय : स्वास्थ्य उपचार सहायता पाउन सिफारिस उपलब्ध गराई पाँउ ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा म विगत मिति २० । । देखि रोगले ग्रसित छु । उक्त रोगको उपचार गर्न मलाई आर्थिक अभाव भएको हुदाँ महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोषबाट सहायत पाउने लक्षित समुह -नसर्ने तथा कडा रोगका विरामी वा अन्य रोगका विरामी) भित्र म पनि पर्छु । महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ को दफा ८ को उपदफा (१) को खण्ड -क) वा खण्ड -ख) मा व्यवस्था भए बमोजिमको रकम उपचार सहायता बापत पाउनका लागि सिफारिस उपलब्ध गराई दिनु हुन तपसिलका कागजातहरु संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदकको नाम, थर :

ठेगाना :

दस्तखत :

सम्पर्क नम्बर :

बाबु/बाजेका नाम, थर :

पति/पत्निको नाम थर :

मिति : २० । ।

संलग्न गर्नुपर्ने कागजात :

१. चिकित्सक वा स्वास्थ्य संस्थाबाट जारी रोगको विवरण खुल्ने सम्पूर्ण कागजात,
२. नेपाली नागरिकता वा जन्मदर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
३. पासपोर्ट साइजको फोटो २ प्रति ,
४. बैंक खाता खोलेको भए बैंक खाता नम्बर ।

(विरामी स्वयम उपस्थित हुन नसकेमा विरामीको एकासंगोलका परिवारभित्रका कुनै व्यक्तिले आफ्नो विवरण उल्लेख गरी विरामीको तर्फबाट आवेदन गर्न सकिनेछ ।

अनुसूची ३

(ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिम वडाले कार्यालयमा गर्ने सिफारिस गर्ने पत्रको ढाँचा)

मिति : २० । ।

श्री महोत्तरी गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय,
ठाडी पोखरी , महोत्तरी गाँउपालिका, महोत्तरी ।

विषय : स्वास्थ्य उपचारको लागि उपचार सहायता उपलब्ध गराई दिने ।

यस वडा निवासी श्रीले आफूलाई..... रोग लागेको महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ को दफा ८ को उपदफा (१) को खण्ड (क) वा खण्ड (ख) ले व्यवस्था गरेको उपचार सहायता रकम उपलब्ध गराई पाँउ भनी यस वडामा आवेदन गर्नु भएकोमा निज उक्त ऐनले व्यवस्था गरेको सहायता पाउने लक्षित समुहभित्र पर्ने देखिएकाले उपचार सहायता उपलब्ध गराई दिनु हुन सिफारिससाथ अनुरोध गर्दछु ।

(.....)

वडा अध्यक्ष

संलग्न कागजातहरू:

१. चिकित्सक वा स्वास्थ्य संस्थाबाट जारी रोगको विवरण खुल्ने सम्पूर्ण कागजात,
२. नेपाली नागरिकता वा जन्मदर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
३. पासपोर्ट साइजको फाटो १ प्रति,
४. विरामीको बैंक खाता खोलेको भए बैंक खाता नम्बर

अनुसूची ४

(ऐनको दफा ८ को उपदफा (४) बमोजिम उपचार सहायता पाउने विरामीहरुको कार्यालयको स्वास्थ्य शाखामा रहने प्रमाणित निर्णय अभिलेख)

<p>महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ ले व्यवस्था गरे बमोजिम देहायका विरामी उपचार सहायता पाउन योग्य देखिएकाले ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) ले व्यवस्था गरेको उपचार सहायताको रकम उपलब्ध गराउन उपयुक्त देखिएकाले निर्णयका लागि पेश गरेको छु ।</p> <p>स्वास्थ्य शाखाको शाखा प्रमुख वा स्वास्थ्यकर्मीको नाम, थर : हस्ताक्षर : मिति :</p> <p style="text-align: center;">देहाय</p>								
सि.नं	उपचार सहायता पाउने व्यक्तिको नाम थर र नागरिकता/जन्म दर्ता नं.	बाबु/बाजे तथा पति पत्निको नाम, थर	सिफारिस गर्ने वडाको नाम पत्रको चं.न र मिति	रोगको नाम	रोग लागेको हो भनी उल्लेख गर्ने चिकित्सक वा स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	यस अघि औषधि उपचार सहायता लिए/नलिएको	विरामीको फोटो	उपचार सहायताको रकम

<p>महोत्तरी गाँउपालिकाको नागरिक उपचार सहायता कोष परिचालन ऐन, २०७९ को दफा १२ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी पेश भए बमोजिमका विरामीलाई सोही ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) को खण्ड (क) वा खण्ड (ख) ले तोकको सीमाभित्र रही उपचार सहायता वापतको रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।</p> <p>नाम थर : दर्जा : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत हस्ताक्षर : मिति :</p>		<p>नाम थर : दर्जा : गाँउपालिका अध्यक्ष हस्ताक्षर : मिति :</p>
---	--	---